

Nieuwsbrief ERF Updates - Nummer 01, 2016

Nummer 1, 2016

Redactie: mr. F.M.H. Hoens.

INHOUDSOPGAVE

Hof

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2015:5453](#) 22-12-2015

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2015:5336](#) 22-12-2015

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2015:5551](#) 22-12-2015

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2015:3639](#) 01-12-2015

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2014:5467](#) 23-12-2014

Rechtbank

[Rechtbank Overijssel, ECLI:NL:RBOVE:2015:5732](#) 28-12-2015

[Rechtbank Amsterdam, ECLI:NL:RBAMS:2015:8992](#) 23-12-2015

[Rechtbank Amsterdam, ECLI:NL:RBAMS:2015:9032](#) 16-12-2015

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2015:14777](#) 09-12-2015

[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2015:8681](#) 09-12-2015

[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2015:9086](#) 08-12-2015

[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2015:8464](#) 30-11-2015

[Rechtbank Limburg, ECLI:NL:RBLIM:2015:11083](#) 25-11-2015

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2015:11130](#) 21-08-2015

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2015:11115](#) 26-03-2015

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2014:15319](#) 04-11-2014

RECHTSPRAAK

Bewindvoerder en executeur schadeplichtig door tekortschieten in goede zorg.

In het zicht van zijn overlijden (2007) heeft vader een aantal schenkingen onder bewind gedaan aan zijn twee kinderen. Het bewind is in het belang van de rechthebbenden zelf. In zijn testament heeft hij hun erfdelen onder een vergelijkbaar testamentair bewind gesteld. Hij heeft zijn zakelijke adviseur X tot bewindvoerder en executeur benoemd. Aan zijn echtgenote heeft vader een levenslange periodieke uitkering gelegateerd.

Vader dreef via verschillende vennootschappen een onderneming. Voor zijn overlijden heeft hij aandelen gecertificeerd en overgedragen aan zijn kinderen. Dezelfde zakelijke adviseur bestuurt de stichting administratiekantoor.

De adviseur is na vaders overlijden door de ondernemingskamer verantwoordelijk gesteld voor wanbeleid in de onderneming. De rechtbank oordeelt in de onderhavige procedure dat de adviseur na vaders overlijden is tekortgeschoten in de zorg van een goed bewindvoerder en executeur (art. 4:163 BW, art. 7:182 BW, art. 4:144 BW, HR 21 november 2008, ECLI:NL:HR:2008:BD5985) en aansprakelijk is voor de daardoor geleden schade.

De bewindvoerder heeft (zonder zekerheden) leningen verstrekt uit het onder bewind gestelde vermogen aan de onderneming. Omdat het bewind is ingesteld in het belang van de rechthebbenden, moet het beheer van de bewindvoerder vooral conserverend van aard zijn en moet de bewindvoerder het vermogen tegen bijzondere risico's beschermen. Ook al zouden de kinderen met de leningen hebben ingestemd, hadden zij als certificaathouders belang bij de onderneming en had vader zelf ook leningen verstrekt aan de onderneming, de bewindvoerder had de leningen niet ten laste van het bewindvermogen mogen aangaan. De bewindvoerder heeft volgens de rechtbank voorts excessief gedeclareerd en is tekortgeschoten in zijn verplichting om periodiek rekening en verantwoording af te leggen aan de kinderen.

Als executeur heeft de adviseur, ter uitvoering van het legaat aan de echtgenote, geld afgezonderd, maar vervolgens daaruit ook leningen verstrekt aan de onderneming, die sinds 2008 substantiële verliezen leed. Het legaat kan inmiddels niet meer uit de nalatenschap

worden voldaan.

Het verweer van de adviseur dat de kinderen niet-ontvankelijk zijn omdat hun verkrijging ten tijde van de dagvaarding nog onder bewind stond, wijst de rechtbank af. Het moment van beoordeling door de rechtbank is bepalend voor de vraag of de bewindvoerder procespartij moet zijn (art. 4:173 BW, art. 7:182 BW) of de rechthebbenden zelf. Omdat het bewind inmiddels is opgeheven, zijn de erfgenamen zelf bevoegd om in rechte op te treden.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 09-12-2015

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2015:8681

Zaaknummer: C/16/377493 / HA ZA 14-757

Rechters: J.F. Beens

Wetsartikelen: 4:144 BW, 4:163 BW, 4:173 BW en 7:182 BW

RECHTSPRAAK

Verbeuren aandeel erfgenaam in nalatenschap onvoldoende onderbouwd.

Na vaders overlijden stelt dochter 1 dat dochter 2 bestanddelen van de nalatenschap heeft verbeurd doordat zij deze verborgen heeft gehouden (art. 3:194 lid 2 BW). Volgens de rechtbank heeft dochter 2 dit onvoldoende aangetoond, het blijft slechts bij twijfels, vragen, vermoedens en een mening. Concrete aanknopingspunten ontbreken. De rechtbank bepaalt dat de nalatenschap zal worden verdeeld op basis van de aanwezige boedelbeschrijving.

Instantie: Rechtbank Amsterdam

Datum uitspraak: 23-12-2015

ECLI: ECLI:NL:RBAMS:2015:8992

Zaaknummer: C/13/574269 / HA ZA 14-990

Rechters: R.A. Dudok van Heel

Wetsartikelen: 3:194 BW

RECHTSPRAAK

Uitleg testament. Erflaters buitentestamentaire verklaringen aan de notaris zijn omstandigheden die het testament onduidelijk maken.

Tussen erflaters zoon en dochter is in geschil of bij vaders aanvullend testament legaten aan de dochter zijn vervallen.

In 2007 heeft vader in onderdeel 'B.1' van zijn testament legaten gemaakt aan een derde en in onderdeel 'B.2' de betwiste legaten aan zijn dochter. In 2011 heeft vader in een aanvullend testament de legaten in 'onderdeel B' laten vervallen en vervangen door nieuwe legaten aan een derde.

Na vaders overlijden verklaart de notaris die het aanvullende testament opstelde, dat vader onmiskenbaar te kennen had gegeven alleen onderdeel B.1 te willen herschrijven en onderdeel B.2 – de legaten aan de dochter – in stand te willen laten.

Voor de vraag of het aanvullende testament onduidelijk is, moet mede gelet worden op de omstandigheden en verhoudingen die vader bij zijn wilsbeschikkingen heeft willen regelen en op de omstandigheden waaronder deze zijn gemaakt (art. 4:46 BW). Dit kan ertoe leiden dat, hoewel een beschikking in beginsel duidelijk lijkt te zijn, deze toch geen duidelijke zin heeft. Volgens de rechtbank kunnen daden en verklaringen van erflater buiten de uiterste wil om, aangemerkt worden als omstandigheden die de uiterste wilsbeschikking onduidelijk kunnen maken. Zo ook de onderhavige verklaringen van vader jegens de notaris.

Volgens de rechtbank leidt de verklaring van de notaris ertoe dat het aanvullende testament in casu geen duidelijke zin heeft. Gelet op de – duidelijke – verklaring van de notaris, verklaart de rechtbank voor recht dat het aanvullende testament zodanig uitgelegd moet worden dat de legaten aan dochter in stand zijn gebleven.

Instantie: Rechtbank Amsterdam

Datum uitspraak: 16-12-2015

ECLI: ECLI:NL:RBAMS:2015:9032

Zaaknummer: C/13/586342 / HA ZA 15-433

Rechters: J. Kloosterhuis

Wetsartikelen: 4:46 BW

RECHTSPRAAK

Executeur voldoet legitimaire vordering niet. Onrechtmatige daad. Legitimaris heeft geen afstand gedaan of recht verwerkt.

Vader en moeder overlijden kort na elkaar. Zij hebben een zoon onderfd. Een ander kind is executeur.

De onderfd zoon doet beroep op zijn legitieme portie in beide nalatenschappen. De executeur wikkelt de nalatenschap echter af, zonder de legitimaire vordering van de zoon te voldoen.

De executeur stelt dat de zoon – nadat hij zijn legitieme had ingeroepen – per e-mail afstand (art. 6:160 BW) heeft gedaan van zijn legitimaire vordering. De rechtbank leidt uit het mailbericht geen afstand af. De zoon mailt weliswaar dat hij 'berust in alles', maar waarin hij berust staat er niet. Uit andere verklaringen van de zoon is alleen op te maken dat hij de onterving accepteerde, maar niet dat hij zijn legitieme zou laten zitten. Uitlatingen van de zoon aan andere erfgenamen, kunnen ook geen afstand inhouden. Die andere erfgenamen waren niet bevoegd om afstand namens de nalatenschap te aanvaarden.

Subsidiar beroept de executeur zich op rechtsverwerking aan de zijde van de zoon, gelet op de uitlatingen van de zoon aan de andere erfgenamen. De rechtbank wijst dit ook af. De executeur, die vorderingen op de nalatenschap moet voldoen, mag niet op uitlatingen jegens derden vertrouwen. Dit klemmt temeer nu er geen enkele goede reden was waarom de zoon zijn vordering niet meer zou opeisen en dit bovendien een financieel voordeel zou betekenen voor de erfgenamen, waaronder de executeur zelf. De executeur had een en ander moeten verifiëren bij de zoon zelf.

De executeur heeft zijn wettelijke plicht om de legitimaire vordering van de zoon te voldoen uit de nalatenschap (art. 4:144 lid 1 BW) verzaakt. Volgens de rechtbank heeft de executeur hierdoor toerekenbaar onrechtmatig gehandeld jegens de zoon en is hij schadeplichtig jegens hem.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 09-12-2015

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2015:14777

Zaaknummer: C/09/487519 / HA ZA 15-514

Rechters: A.M. Brakel

Wetsartikelen: 4:144 BW, 6:160 BW en 6:162 BW

RECHTSPRAAK

Bedrijfsopvolgingsfaciliteit erfbelasting na verdeling.

Moeder overlijdt in 2013, een zoon en dochter als enige erfgenamen achterlatende. Tot de nalatenschap behoren 70 aandelen in een bv. De zoon levert in 2014 zijn onverdeelde helft in dit aandelenpakket om niet aan zijn zuster, volgens de zoon omdat hij hiertoe een dringende morele verplichting (natuurlijke verbintenis, art. 6:3 BW) had jegens zijn zuster. De zuster verzoekt voor de erfbelasting om toepassing van de bedrijfsopvolgingsfaciliteit op haar verkrijging, met inachtneming van de verdeling van de aandelen (art. 35f lid 1 SW 1956).

De helft van het aandelenpakket wordt bij de zoon in de erfbelasting betrokken, zonder toepassing van de bedrijfsopvolgingsfaciliteit (BOF, art. 35b SW 1956 e.v.)

De zoon stelt dat hij, gelet op de natuurlijke verbintenis jegens zijn zuster, niet de economische eigendom van de aandelen heeft gehad, doch alleen de juridische. De zoon heeft als het ware 0% van de aandelen geërfd. Zou hij toch terecht voor 50% van het pakket zijn aangeslagen, dan is volgens de zoon de BOF ten onrechte niet toegepast op zijn verkrijging.

De rechtbank wijst beide standpunten van de zoon af.

De erfbelasting wordt geheven naar het moment van overlijden (tijdstipbelasting, art. 1 lid 1 onder 1 SW 1956). De helft van het aandelenpakket is dan ook terecht tot de verkrijging van de zoon gerekend. De latere verdeling doet hier niet aan af.

De BOF is voor de zoon niet van toepassing, omdat hij door de verdeling niet voldoet aan het voortzettingsvereiste (art. 35e SW 1956). Het feit dat de dochter beroep doet op artikel 35f lid 1 SW 1956 en zo de verdeling voor haar wel laat meewegen, brengt niet mee dat voor de zoon ook wordt uitgegaan van een ander tijdstip dan moeders overlijden.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 21-08-2015

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2015:11130

Zaaknummer: AWB - 15 _ 180

Rechters: E.I. Batelaan-Boomsma, E.E. Schotte en J.W. van den Berge

Wetsartikelen: 6:3 BW, 1 SW 1956, 35b SW 1956, 35e SW 1956 en 35f SW 1956

RECHTSPRAAK

Erfgenenamen hebben bezwaar tegen hoogte heffingsrente. Bezwaar afgewezen.

Erflater is in 2012 overleden. In 2014 is bij de erfgenenamen een voorlopige aanslag erfbelasting opgelegd. Daarbij is heffingsrente in rekening gebracht conform Hoofdstuk VA van de AWR (art. 30f AWR e.v.).

De erfgenenamen vinden dat de belastingrente moet worden verlaagd naar het niveau van de rente op staatsobligaties (maximaal 2% per jaar). De rechtbank wijst dit standpunt af.

De inspecteur is niet bevoegd om af te wijken van de regeling in de AWR. Ook de bestuursrechter kan dit niet. Het argument dat de in rekening gebrachte rente onredelijk hoog zou zijn, kan de erfgenenamen ook niet baten. Het is de rechter immers niet toegestaan de innerlijke waarde of de billijkheid van wettelijke bepalingen als zodanig te toetsen, behoudens voor zover de wettelijke regeling in strijd zou zijn met een ieder verbindende verdragsbepalingen (art. 11 Wet AB). Daarvan is hier geen sprake.

Ook al is het onderhavige beroepschrift namens de vijf erfgenenamen ingediend, toch is iedere erfgenaam afzonderlijk 45 euro griffierecht verschuldigd. Er is geen sprake van een beroepschrift tegen hetzelfde besluit (art. 8:41 Awb), maar tegen vijf afzonderlijke rentebesikkingen.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 26-03-2015

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2015:11115

Zaaknummer: AWB - 14 _ 10305

Rechters: G.J. Ebbeling

Wetsartikelen: 30f AWR, 11 Wet AB en 8:41 Awb

RECHTSPRAAK

***Schuldigerkenningen bij onderhandse akte vervallen door overlijden.
Strekking ter zake des doods. Niet aftrekbaar voor de erfbelasting.***

Moeder heeft in 2008, 2009 en 2010 in onderhandse aktes bedragen (herroepelijk) schuldig erkend aan haar kinderen. In de aktes is bepaald dat moeder de bedragen 'vooralsnog' schuldig blijft en jaarlijks een rente zal voldoen. De kinderen hebben het recht de bedragen direct op te eisen.

Bij moeders overlijden in 2011 zijn de bedragen niet afgelost. De kinderen nemen ze in de aangifte erfbelasting op als schulden van moeder. De inspecteur stelt dat de schenkingen zijn vervallen, doordat zij de strekking hadden pas na overlijden van de schenker te worden uitgevoerd en niet notarieel zijn vastgelegd (schenking ter zake des doods, art. 7:177 lid 1 BW).

Volgens de rechtbank hebben de kinderen deze strekking niet kunnen ontcrachten.

Moeder miste de liquide middelen om de schulden af te lossen. Dat zij de bedoeling had om haar boerderij en grond te verkopen om vervolgens de schulden af te lossen, is onvoldoende gebleken. Het had dan in de rede gelegen dat daarover in de aktes iets was opgenomen, quod non. Ook neemt de rechtbank in aanmerking dat moeder de mogelijkheid had om de schenkingen te allen tijde te herroepen zonder enige opgaaf van reden.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 04-11-2014

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2014:15319

Zaaknummer: AWB - 14 _ 4825

Rechters: G.J. Ebbeling

Wetsartikelen: 7:177 BW

RECHTSPRAAK

Moeder verhuist naar een aanleunwoning. Eindigt haar erfrechtelijk vruchtgebruik hierdoor? Kort geding.

X overlijdt in 2003, zijn echtgenote en twee kinderen als erfgenamen achterlatende. Aan zijn echtgenote heeft hij onder meer het vruchtgebruik van de erfdelen van de kinderen gelegateerd. Dit vruchtgebruik eindigt volgens het testament (uit 1990) als de echtgenote in een bejaardentehuis of een verpleeginrichting wordt opgenomen.

De echtgenote heeft de woning die onder het vruchtgebruik valt verkocht en is verhuisd naar een aanleunwoning. Een van de kinderen stelt dat het vruchtgebruik daardoor is geëindigd – een aanleunwoning is volgens hem een moderne variant van een bejaardentehuis – en de verkoopopbrengst na de levering niet aan de echtgenote (tevens executeur) mag worden uitgekeerd. Volgens de echtgenote houdt de beëindigingsgrond in het testament verband met de vermogenstoets uit de toenmalige Wet op de bejaardenoorden, die in 1997 is vervallen en is een aanleunwoning niet een bejaardentehuis of verpleeginrichting.

De echtgenote vraagt de voorzieningenrechter om de patstelling te doorbreken, maar volgens de rechter gaat het geschil – over onder meer de uitleg van het testament – het bestek van een kort geding te buiten. De rechter constateert dat de discussie thans is beperkt tot een bedrag van 22.500 euro en bepaalt dat de notaris dit bedrag na de levering vooralsnog in depot zal houden.

Instantie: Rechtbank Overijssel

Datum uitspraak: 28-12-2015

ECLI: ECLI:NL:RBOVE:2015:5732

Zaaknummer: C/08/180144 / KG ZA 15-404

Rechters: G.G. Vermeulen

Wetsartikelen: 4:46 BW

RECHTSPRAAK

Tuchtrecht. Beschikkingsbevoegdheid executeur. Notaris had bevoegdheid nader moeten onderzoeken voor verkoop en levering.

Erflaters ongehuwde partner is executeur en als legataris gerechtigd tot het vruchtgebruik van de (zuivere) nalatenschap. Zij heeft als executeur het landgoed uit de nalatenschap verkocht en geleverd. Volgens de partner was de tegeldemaking nodig om schulden van de nalatenschap te voldoen (art. 4:147 BW). Erflaters kinderen – enig erfgenamen – zijn het met deze noodzaak niet eens. Zij hebben weliswaar opeisbare vorderingen op de nalatenschap door de wettelijke verdeling van moeders nalatenschap, maar eisen het hun toekomende nog niet op. Hun wens is juist dat het landgoed vooralsnog binnen de familie blijft.

In een civiele procedure heeft Hof Arnhem-Leeuwarden (6 oktober 2015, ECLI:NL:GHARL:2015:7486) geoordeeld dat in de gegeven omstandigheden een rechtsgeldige titel ontbreekt en de erfgenamen eigenaar van het landgoed zijn gebleven.

In de onderhavige procedure wordt het handelen van twee notarissen aan de orde gesteld. Notaris 1 heeft de koopovereenkomst opgesteld en de levering voorbereid, afgaande op de mededeling van de executeur dat de tegeldemaking nodig was om de opeisbare schulden van de nalatenschap te voldoen. Notaris 2 heeft als (vakantie)waarnemer van notaris 1 de leveringsakte gepasseerd en een deel van de verkoopopbrengst aan de executeur uitbetaald.

Volgens de erfgenamen had notaris 1 niet aan de voorbereiding van de eigendomsoverdracht door de executeur mogen meewerken (klacht 1), hadden notaris 1 en 2 de levering niet moeten laten doorgaan (klacht 2) en had notaris 2 niet aan de executeur mogen uitbetalen (klacht 3). Het hof acht de drie klachten alle gegrond en geeft beide notarissen een berisping.

Klacht 1:

Notaris 1 moest ter zake van de verkoop en levering onderzoek doen naar de geldigheid van de titel (art. 3:84 lid 1 BW) en de beschikkingsbevoegdheid van de executeur (art. 4:147 lid 1 BW). De notaris moet onder meer onderzoeken of de tegeldemaking nodig is voor de betaling van schulden van de nalatenschap. In beginsel mag een notaris daarbij afgaan op de informatie die de executeur verstrekt over de baten en de schulden en de noodzaak van de tegeldemaking,

tenzij de notaris gereede twijfel heeft of moet hebben over de juistheid van deze informatie. In dit geval was er reden tot die twijfel. De notaris was voor de verkoop op de hoogte van een brief van de (advocaat van de) erfgenamen aan de partner. Hierin stond dat de erfgenamen geen vertrouwen meer hadden in de partner als executeur en daarom een ontslagprocedure wilden starten en dat zij de partner betichtten het landgoed niet goed te onderhouden. Deze omstandigheden tezamen met het feit dat de erfgenamen niet alleen schuldeisers waren van de nalatenschap, maar ook als erfgenamen eigenaren waren van het landgoed en daardoor een direct belang hadden bij het al dan niet vervreemden ervan, hadden voor notaris 1 reden moeten zijn om nader onderzoek te doen naar de vraag of de tegeldemaking van het landgoed van de erfgenamen noodzakelijk was voor het voldoen van schulden aan diezelfde erfgenamen. Dat de notaris geen actie heeft ondernomen op de brief en onder genoemde omstandigheden zonder nader onderzoek heeft meegewerkt aan de voorbereiding van de verkoop en levering, acht het hof onbegrijpelijk en tuchtrechtelijk verwijtbaar.

Klacht 2:

Kort na de verkoop hebben de erfgenamen bij monde van hun advocaat aan notaris 1 laten weten dat zij geen medewerking of toestemming aan de verkoop en levering gaven, de beschikkingsbevoegdheid van de executeur betwistten, meegedeeld dat er ruim voldoende liquide middelen waren om mogelijke schulden te voldoen en dat zij de rechter om ontslag van de executeur hadden verzocht. Kort voor het passeren van de leveringsakte is aan de notarissen ook nog bericht dat de erfgenamen een verzoek tot onmiddellijke schorsing van de executeur hadden ingediend (art. 4:149 lid 2 BW). Al deze omstandigheden hadden voor de notarissen aanleiding moeten zijn om voor de levering nader onderzoek te doen naar de noodzaak van de tegeldemaking.

Klacht 3:

Na het passeren van de leveringsakte, maar op dezelfde dag en voor de uitbetaling, is de executeur door de rechtbank met onmiddellijke ingang geschorst in haar taak. Hierdoor was de partner vervolgens niet bevoegd om als executeur iets van de verkoopopbrengst te ontvangen. Dat de partner de betalingsinstructie aan notaris 2 voor haar schorsing had gegeven en dat de schorsingsbeschikking niet uitvoerbaar bij voorraad is verklaard, doen hier niet aan af. Tegen de beschikking was geen hoger beroep mogelijk (art. 676a aanhef en onder e Rv) en het betrof een voorlopige voorziening. Bovendien had notaris 2 rekening moeten houden met de mogelijkheid dat de partner als executeur zou worden ontslagen en haar beschikkingsbevoegdheid zou worden aangevochten. Notaris 2 had de nodige terughoudendheid moeten betrachten bij het uitbetalen.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 22-12-2015

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2015:5551

Zaaknummer: 200.168.788/01 NOT 200.168.882/01 NOT

Rechters: W.J.J. Los, J.H. Lieber en G. der Kleykamp-van Ben

Wetsartikelen: 3:84 BW, 4:147 BW, 4:149 BW en 676a Rv

RECHTSPRAAK

Kantonrechter geeft vereffenaar aanwijzing om een schikkingsovereenkomst aan te gaan.

De nalatenschap van erflater is gedagvaard voor een huurschuld met kosten. De door de rechtbank benoemde vereffenaar heeft hierover met de verhuurder een schikking getroffen onder de opschortende voorwaarde dat de kantonrechter hiervoor toestemming verleent.

De schikking houdt onder meer de vaststelling van de vordering van de verhuurder (23.000 euro) in. Voorts zal de vereffenaar erflaters dochter – tevens bestuurder van de verhuurder – niet aansprakelijk stellen voor het feit dat zij als executeur de huurovereenkomst niet tijdig heeft opgezegd en zal haar echtgenoot een claim (op de nalatenschap kennelijk) laten varen.

Volgens de kantonrechter is de schikking in het belang van de vereffening. De kantonrechter geeft de gevraagde aanwijzing/toestemming.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 08-12-2015

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2015:9086

Zaaknummer: 4567321

Rechters: A.A.T. van Rens

Wetsartikelen: 4:210 BW en 4:214 BW

RECHTSPRAAK

Complexe erfrechtzaak. Impasse tussen kinderen als erfgenamen-vereffenaars en schuldeisers van de nalatenschap. Wijze van procederen.

Deze complexe zaak gaat over de afwikkeling van de nalatenschappen van vader – overleden voor 2003, onder oud erfrecht dus – en die van moeder – overleden onder huidig erfrecht. Zij hadden één dochter en drie zoons.

Door vaders horizontale ouderlijke boedelverdeling (art. 4:1167 oud BW) is zijn vermogen van rechtswege – zonder leveringsformaliteiten – toegekomen aan moeder en kregen de kinderen (voorlopig niet-opeisbare) vorderingen op haar. Zoon 3 heeft het testament van vader niet willen bekrachtigen. Door een testamentaire sanctiebepaling is de vordering van zoon 3 op zijn moeder daardoor beperkt tot zijn (toenmalige) legitieme portie.

Moeder heeft zoon 3 en zoon 4 onterfd. Haar twee erfgenamen – dochter en zoon 1 – hebben haar nalatenschap beneficiair aanvaard. Hierdoor zijn zij gezamenlijk vereffenaars geworden (art. 4:195 BW) en is moeders nalatenschap afgescheiden van hun overige vermogen zolang de vereffening niet is voltooid (art. 4:224 BW). Zoon 3 en zoon 4 hebben aanspraak gemaakt op hun legitieme portie in moeders nalatenschap en zijn hierdoor schuldeiser van haar nalatenschap geworden (art. 4:63 BW, art. 4:7 lid 1 onder g BW).

Volgens het hof hebben zoon 3 en 4 hun vorderingen op de nalatenschap van moeder ten onrechte ingesteld tegen dochter en zoon 2 pro se, maar hadden zij hen in hun hoedanigheid van vereffenaars van haar nalatenschap moeten dagvaarden. Dit brengt de privatieve vertegenwoordigingsbevoegdheid van de vereffenaars met zich mee (art. 4:211 lid 2 BW), ook al zijn dochter en zoon 1 tevens de erfgenamen.

Zoon 3 en 4 vorderden voor de rechtbank verdeling van vaders en moeders nalatenschap. Volgens dochter en zoon 2 is de rechtbank buiten de rechtsstrijd getreden door hierop dochter en zoon 1 te veroordelen tot betaling van de (hele) vorderingen van zoon 3 en 4. Volgens het hof is de rechtbank niet buiten de rechtsstrijd getreden.

Weliswaar konden zoon 3 en 4 geen verdeling van de nalatenschap van vader als zodanig vorderen – die was al verdeeld door de ouderlijke boedelverdeling –, er waren nog wel verdelingswerkzaamheden te verrichten, zoals het vaststellen van de omvang van de vorderingen van de kinderen, hetgeen de rechtbank mocht doen.

De rechtbank heeft vervolgens echter ten onrechte dochter en zoon 1 in privé veroordeeld tot betaling van de schulden aan zoon 3 en 4. Het betrof immers vorderingen op erflaatster, geen vorderingen waarvoor dochter en zoon 1 in privé aansprakelijk waren, gelet op hun beneficiare aanvaarding. De vorderingen van zoon 3 en 4, ook die uit hoofde van hun legitieme portie in moeders nalatenschap, hadden in de vereffeningprocedure betrokken moeten worden.

Gezien de tegengestelde belangen van de kinderen en het feit dat moeders nalatenschap negatief is, hadden partijen er volgens het hof beter aan gedaan om de rechtbank te verzoeken een gerechtelijke vereffenaar te benoemen (art. 4:203 BW). Als gevolg van de gekozen wijze van procederen zijn partijen in een impasse geraakt.

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 01-12-2015

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2015:3639

Zaaknummer: 200.150.437

Rechters: Labohm, Stollenwerck en Sutorius-van Hees

Wetsartikelen: 4:1167 oud BW, 4:7 BW, 4:63 BW, 4:195 BW, 4:203 BW, 4:211 BW en 4:224 BW

RECHTSPRAAK

Kantonrechter beveelt boedelbeschrijving nalatenschap.

Vader overlijdt in 2015. Zijn kinderen krijgen door de wettelijke verdeling (art. 4:13 BW) een voorlopig niet-opeisbare vordering op stiefmoeder. De moeder van de kinderen is al in 2003 overleden. Haar nalatenschap is ook volgens de wettelijke verdeling vererfd, een boedelbeschrijving is toen niet gemaakt. De vorderingen van de kinderen uit dien hoofde zijn door vaders overlijden opeisbaar geworden. Partijen komen niet tot een vaststelling van de vorderingen van de kinderen.

Een kind verzoekt de kantonrechter een boedelbeschrijving van vaders nalatenschap te bevelen (art. 4:16 lid 1 BW, art. 672 lid 1 en lid 3 Rv). De kantonrechter wijst dit verzoek toe.

Het verweer van stiefmoeder dat het kind eerst een boedelbeschrijving van moeders nalatenschap moet overleggen, snijdt geen hout. Die boedelbeschrijving kunnen de nabestaanden immers alleen tezamen maken.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 30-11-2015

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2015:8464

Zaaknummer: 4274482

Rechters: A.A.T. van Rens

Wetsartikelen: 4:13 BW, 4:16 BW en 672 Rv

RECHTSPRAAK

Notaris moet de daadwerkelijk ontvangen rente over boedelgelden vergoeden. Middeling met andere bankrekeningen mag niet.

Sinds 2012 staat het geld van de nalatenschap op de derdenrekening van de notaris, tevens wettelijk vereffenaar. Een van de erfgenamen heeft zijn voorlopige eindafrekening niet goedgekeurd. De notaris verzoekt vervolgens de kantonrechter om zijn vereffenaarsloon tussentijds vast te stellen.

In dit kader constateert de kantonrechter dat de notaris in zijn eindafrekening de rentepercentages van verschillende bankrekeningen heeft gemiddeld, ook met die van bankrekeningen onder zijn beheer die niets met deze nalatenschap van doen hebben. Volgens artikel 4 van de Regeling op het notarisambt van 11 december 2012 moet de notaris echter de daadwerkelijk over de boedelgelden ontvangen rente vergoeden aan de erfgenamen. De notaris heeft niet inzichtelijk gemaakt waarom hij hier tot middelen bevoegd zou zijn. De enkele stelling dat het Bureau Financieel Toezicht deze handelswijze heeft goedgekeurd, maakt dit niet anders.

De kantonrechter vindt het voorts niet redelijk of billijk dat de notaris de met deze rentediscussie gemoeide tijd bij de erfgenamen in rekening brengt.

Instantie: Rechtbank Limburg

Datum uitspraak: 25-11-2015

ECLI: ECLI:NL:RBLIM:2015:11083

Zaaknummer: 4285721 BR VERZ 15-213

Rechters: W.E. Elzinga

Wetsartikelen: 4 Regeling op het notarisambt

RECHTSPRAAK

Tuchtrecht. Notaris heeft wilsbekwaamheid testateur voldoende onderzocht.

Erflater, om fysieke redenen woonachtig in een verpleeghuis, heeft op 82-jarige leeftijd een testament gemaakt. Klager stelt dat de notaris ten onrechte het Protocol Wilsbekwaamheid (voorheen Stappenplan Beoordeling Wilsbekwaamheid) niet heeft gevolgd en anders had moeten constateren dat erflater bij het testen onvoldoende wilsbekwaam was.

Het hof stelt voorop dat een meerderjarige in beginsel wilsbekwaam moet worden geacht en de notaris in beginsel ministerie moet verlenen. Bij de beoordeling van de wilsbekwaamheid komt het in eerste instantie aan op de eigen waarneming van de notaris, die daarvoor een redelijke beoordelingsvrijheid toekomt. Bij gerede twijfel is in het algemeen verder onderzoek aangewezen.

Volgens het hof heeft de notaris in dit geval de nodige zorgvuldigheid betracht. Erflater was consistent in zijn wensen. Zijn cognitieve achteruitgang, verwardheid bij tijd en wijle en leeftijd, maken niet dat hij zijn wil niet kon bepalen ten aanzien van zijn testament.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 22-12-2015

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2015:5453

Zaaknummer: 200.169.558/01

Rechters: W.J.J. Los, J.H. Lieber en G. der Kleykamp-van Ben

Wetsartikelen: 4:55 BW

RECHTSPRAAK

Tuchtrecht. Verantwoordelijkheid boedelnotaris.

X stelt dat de notaris als boedelnotaris (art. 4:197 BW) in de nalatenschap van X's moeder een eigen verantwoordelijkheid heeft om een boedelbeschrijving op te stellen. Volgens de boedelnotaris is het eerst wachten op een boedelbeschrijving in de nalatenschap van de eerder overleden echtgenoot van moeder.

Het hof maakt het oordeel van de kamer tot het zijne dat in een situatie zoals hier aan de orde, waarin de erfgenamen het niet eens zijn met elkaar, het niet eens zijn met beslissingen van de executeurs en er bovendien een nog niet afgewikkelde en nog niet beschreven nalatenschap van de echtgenoot van erflaatster ligt, in welke nalatenschap de notaris geen zeggenschap heeft, de notaris prudent te werk moet gaan. De boedelnotaris heeft op goede gronden het standpunt ingenomen dat zij moest wachten op een boedelbeschrijving in de nalatenschap van vader.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 22-12-2015

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2015:5336

Zaaknummer: 200.168.037/01 NOT

Rechters: W.J.J. Los, H.T. van der Meer en G. der Kleykamp-van Ben

Wetsartikelen: 4:197 BW en 93 WNA

RECHTSPRAAK

Legaat ter waarde van de legitieme. Bewijs van natuurlijke verbintenis en giften.

Moeder heeft dochter X tot enig erfgenaam benoemd en aan dochter Y een geldlegaat ter waarde van haar legitieme portie toegekend. Tussen X en Y is in geschil de omvang van de legitieme van Y en het door X aan Y uit te keren bedrag.

X heeft bedragen van moeder ontvangen, volgens X ter voldoening aan een natuurlijke verbintenis (art. 6:3 BW) voor de door X verleende zorg aan moeder. Volgens het hof heeft de door X verleende zorg niet zonder meer een (niet afdwingbare) vergoedingsverplichting jegens X meegebracht en is niet komen vast te staan dat de zorg in dit geval uitsteeg boven de zorg die tussen ouders en kinderen gewoonlijk zonder vergoeding wordt verleend. De consequentie is dat de bedragen als giften aan X moeten worden behandeld.

Voorts heeft moeder in de laatste jaren voor haar overlijden meer dan 260.000 euro contant opgenomen. Dit was in de periode dat X intensief voor moeder zorgde, moeder bij X op het terrein woonde en moeder niet veel meer buiten de deur kwam. Al met al rechtvaardigen de omstandigheden die Y stelt volgens het hof de gevolgtrekking dat X aanzienlijk meer moet hebben geweten van wat er gebeurde met de gelden dan helemaal niets. Volgens het hof kan worden aanvaard dat de kasopnames ten goede zijn gekomen aan X als begiftigde. X is vervolgens niet geslaagd in het tegenbewijs hiervan (Hof Amsterdam 15 december 2015, ECLI:NL:GHAMS:5217).

Volgens het hof is X aan Y vertragingsrente over het legaat verschuldigd (art. 4:125 BW) en wel de wettelijke rente na verloop van de betalingstermijn die Y aan X stelde bij ingebrekestelling.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 23-12-2014

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2014:5467

Zaaknummer: 200.140.385-01

Rechters: A.R. Sturhoofd, G.B.C.M. van der Reep en R.P.P. Hoekstra

Wetsartikelen: 4:125 BW en 6:3 BW